

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda. id equidem proimus libenter. (Az általalok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesbük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. <i>Kéziratok nem adathak vissza.</i>	Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt. István-tér 1.	Felelős szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Égész évre . . . 6 ft — kr. Félévre . . . 3 ft — kr. Negyedévre . . . 1 ft 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyeakin 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyitlitter soronkint 50 kr. Többszöri hirdetéseknel engedély
---	--	---	--	--

Értesítés.

Isten segítségével mind teendőink, mind az iroda személyzete annyira felszaporodván, hogy nagyobb helyiségről kellett gondoskodnunk, tisztelettel tudatjuk, hogy f. hó 2-án a József-körút 31/b száma alá költözködtünk.

Uj lakásunk a Népszínházról gyalog 5, villamos-vasutattal pedig — melynek előttünk fel- és leszálló helye van — 2 percnire fekszik t. i. a Rákóczy-térrel szemben.

Kérjük tehát tisztelt elvbarátainkat, sziveskedjenek ezentul mindennemű megkéréseiket fenjelzett s alul is olvasható új helyiségünkre címezni.

Ha azonban valaki időközben még a régi lakásunkra címezte volna küldeményét, legyen egészen nyugodt, mert azt azért biztosan megkaptuk vagy megkapjuk, mert annyi különféle megkeresés érkezik hozzánk naponkint, hogy a néppárt irodájának vagy vezetőjének hollétét ugyszólván óráról órára tudják a postán.

Budapest, 1895. november 3.

A »**NÉPPÁRT**« orsz. közp. irodája
Budapest, József-körút 31/b sz. II. em.

Vihar előtt és után.

(m.) Végre lehullott a lepel. A mit eddig sikerült a kormánynak és sajtójának eltussolni, az most szombaton az ország-világ színe előtt, a parlamentben bebizonyosodott, t. i., hogy ez a szabadelvű kormány az erőszak és a tudatlanság alkotmányos védője, ez a rendszer a hazugságok utvesztője és hogy ez a szabadelvű párt a közszabadságok orgazdája. Falstaffi jelenet volt az, midőn a miniszterek ott a parlament nyilvános ülésén egymásra cáfoltak és a premierről lehullott az álarc, mely alá kabinetje szolidaritását akarta rejtteni. Kitént, hogy Bánffy báró annyira szolgállekeknek tartja kabinetje tagjait és a szabadelvű pártot, hogy szóljon bármit is azok nevében, azok tudta, beleegyezése nélkül, mégis biztosan számít azok helyeslésére és feltétlen meghunyászkodására. És a hatalomnak éppen ezen diktatori kezelésével sodorta pártját azon szé-

gyenletes helyzetbe, melyet a képviselőház szombati ülésén tapasztaltunk.

Mi azt hisszük, hogy a szabadelvű párt Erdély igazságügyminiszter ügyetlenségének tulajdonítja azon vihart, melyet a Polónyi interpellációjára adandó válasz előidézett. Lehet, hogy az igazságügyminiszter nem ismerte fel a helyzetet, a midőn a kellő tájékozás nélkül megakart felelni a hozzá intézett interpellációra, de ezt is csak jóhiszeműleg tehetette és talán éppen a zavarban levő kollegáját sietett kiségiteni a kátyuból, a melybe Fejérváry fogadatián prokátorsága keverte. Amde éppen ezen liberális buzgalommal rontotta el a Bánffy tervét, a ki szolgállekkü pártjában bizva a házsabályok kijátszásával iparkodott tul-esni a felvetett kellemetlen kérdésen. Lehet az is, hogy ha ezt az igazságügyminiszter eleve tudja, nem gördit akadályt az erőszak kivételéhez, miután azonban a helyzet erre nem adott alkalmat neki, a saját jobb meggyőződése és a törvényes formák betartása szerint iparkodott segíteni a bajon. Erdélyi tehát az igazságos uton járt és nem tudta, hogy a miniszterelnök akkor már egy árkot ásott elibe, a melybe bele fog esni. Ez az árok ugyan az ellenzék számára volt készítve, de szerencsétlenségre a parlament megbokrosodott lovai Bánffy szekerét döntötték bele az összes pereputytal együtt. Így lett aztán a furfangos kocsi áldozata a saját megrogzított hibájának. Ha a miniszterelnök megmarad a házsabályok rendelkezései mellett és nem akarja erővel tudomásul vétetni Fejérváry illetéktelen válaszát, ugy semmi hiba nem történik és a parlament nem lesz csapszéki jelenetek színhelye, de a miniszterelnök infámis eljárása, mely mindig az igazság és a törvény kijátszásával bir csak győzedelmeskedni az ellenségen, most keményen megboszlulta magát és nyilvánvalóvá tette a Macht vor Recht elvét.

Tudjuk ugyan, hogy ez a rendszer, mely eltussolta a Bokross-féle karakterek viselt dolgait, mely a királynak opponáló Darányiból minisztert faragott, mely a Haskó-féle kiténtet-

seket proponálja, mely Festetich ellen a börze lovagjait ülteti az ország nyakára, mely a forradalmár Károlyi Gáborban és társaiban a dinasztia legnagyobb ellenségeivel szövetezik és bennük a demokrácia diadalát ünnepli, mig János arcának másik ábrázatával a legridegebb közjogi konzervativizmust hirdeti, ez a rendszer képes lesz eltussolni a szombati vereiséget is, mely elől sokan a föld alá szerettek volna bujni szegyenletükben, de az ország előtt soha sem lesznek képesek eltussolni azt, hogy a Bánffy-regime az alkotmány és parlament legkiáltóbb misztifikációja, legleplezettelebb karrikaturája.

Nemcsak a kormányelnök által provokált parlamenti jelenetek sorrendje bizonyítja ezt, hanem azon beszédek szelleme is, melyek ott a miniszterek által elmondhatnak. Azért jól esik konstatálnunk, hogy a kormány maga utasít vissza minden oly tervet, mely a 67-es pártok fuziójára vezethetne. Nem azért, mintha örülni tudnánk Szapáry Gyula kikoszorúztatásának, mert hiszen az ilyen reklám házasságok ugy sem emelnek a kitéptek pártjának tekintélyét, miután az ember önkéntelenül is valami fogyatkozásra gondol: hanem azért, mivel sok ember politikai karaktere meg lesz óva azon gyanutól, hogy bűnrészes volt az ország demoralizációjának.

Mert nem demoralizáció e azt hitetni el az országgal, a mit a belügyminiszter állított, hogy az új törvények beváltak, a választók számának apadása pedig csak statisztikailag igazolt számhullámszás, midőn részünkről napról-napra azon helyzetben vagyunk, hogy ugy az új törvények folytán felmerült botrányos esetekről, mint a választási jog elközbásáról állandó rovatokat vezethetünk? Ha nem a hol a kabinet tagjainak oly gyengéd érzelme van a visszaélések és törvénytelenések iránt, min: azt Perczel Dezsőnél észleltük már pár alkalommal, ott bizonyára egész községeknek lemészárlására, vagy az összes ellenzéki szavazatok kimustrálására lenne szükség, hogy n émi szabálytalanságokat beismerjenek.

Különben Perczelnek egyéb nyilatkozatai sem lehetnek reánk megnyugtatók, mert hogy újabb egyházi-politikai törvények nincsenek felvéve a kormány programjába, abból még nem következik, hogy nincs is szándékában annak a pártnak a szekularizáció és az iskolák államosítása. Mert hiszen ha a miniszter ur csak egy kissé is megerősítette volna becses emlékező tehettségét, eszébe juthatott volna, hogy a polgári házasság és a többi törvények sem voltak felvéve a programba és mégis »kénytelen« volt a Wekerle-kormány a »közvélemény« kívánalmainak eleget tenni. És miért nem volt akkor annyira bölcs és előrelátó a kabinet mint most, mikor Perczel szerint a közigazgatási törvényjavaslatok benyújtása előtt szükségesnek tartja megkérdezni az ország közvéleményét, vagyis hogy csak az új választások után lehet azokból valami.

No de mi azt hisszük, hogy az új választások után pedig ebből a kormányból és ebből a parlamentből, a mely csak szegényt hoz a nemzetre, nem lesz — semmi, mert már szombaton tapasztalhatta a fifikus Bánly, hogy a ki másnak vermet és maga esik bele.

Halad a néppárt.

Békesvármegye. Csordás községben a törvényhatósági bizottsági tagok választása a katolikusok teljes győzelmével végződött. Megválasztottak: Kozma Gusztáv eszterházi, 76 szavazattal, Szauer Alajos, bánfalvi plébános, 52 szavazattal, Grouszperger József 71, Szeker Gyula és Láng Károly, mindkettő kath. uradalom képviselői 63 és 53 szavazattal. Ezek ellenében meg nem választottak: Asztalos Sándor, esztervári reform. és Freytag evang. lelkész, az első ka-

pott 23, Freytag 24 szavazatot. Pánczél bánfalvi reform. lelkész kapott 17 szavazatot. Az ellenfél teljes erejét kifejtette, s dacára a zsidók közreműködésének, nem értek célt.

Győrmegeye. A multkor liberális forrásból azt közöltük, hogy összesen csak 2 néppárti jutott bele a megyei bizottságokba. Utólag azonban teljesen hiteles forrásból úgy értesülünk, hogy számos helyen választottak meg olyan egyéneket, akik nem esináltak titkot abból, hogy egyetértének a néppárt programjával s buzgó tagjai lesznek a később megalakítandó megyei néppártnak. A remélt 6—8 néppárti helyett 46 új tag közül kétszer annyit választottak meg. A rá ró i kerületben megválasztottak az ottani jegyző és a néppárti Sós Károly ásványi bíró.

Kis-Bajcsón a néppárt fényes győzelmet aratott. Megválasztottak Mihalovics Ferenc bácsai plébános 104, Ors Gáspár 100 és György Ignác 61 szavazattal.

A z á m o l y i kerületben a liberálisok hallatlan pressziója dacára megválasztottak Sankovics Bertalan révfalusi plébános és Rögler Lipót zámolyi keresztes. A révfalusi jegyző csak 26 szavazatot kapott.

A p á z m á n d f a l u s i kerületben Tóth Imre plébános és Rostaházy Kálmán választottak meg.

Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye. A jász-szász-szentgyörgyi kerületben két liberális mellett Lippay Lajos plébános is megválasztott.

Mosonyimegye Horváth-Kimlé u a liberális párt mindenféle furfanggal távol akarta tartani a választástól a néppártiakat. Midőn azonban ezek oly impozáns számmal jöttek, hogy győzelmük egészen biztos volt, a választási elnök elkezdett Tarnóczyszkodni, az egyik korteskedő jegyző dühében annyira ragadtatta magát, hogy minősíthetlen gyalázásokkal illette egyik káplánt. Mindazonáltal a néppárt fényesen győzött. Megválasztotta három megyebizottsági tagot. Kettőt Lébenyiből egyet Halászból. Mindegyik megválasztott gazdaember és néppárti. Legtöbb szavazatot kapott Litresics Mátyas halászi bíró (111), utána ifj. Modrovics György lébenyi gazda (95) és Hatos István szintén lébenyi gazda. Boldini Imre lébenyi jegyző 15 és Tóth Mihály bíró csak 16 szavazatot kaptak.

K ö p e s é n y b e n is három néppárti választatot: Boldizsár ispán, Préts Mihály és Reichach Ferenc.

Nyitra megye. Hradisten a néppárt 180 szavazattal győzött. A kerület liberálisai rossz ómennek tartják a szokolcai néppárt impozáns erővel való felépését és már is attól félnék, hogy Csernátorny-orsz. képviselő a legközelebbi választásoknál meg fog bukni a néppárt jelöltjével szemben.

U n i n i községben (Nyitra.) a f. hó 7-én megtartott megyei választásoknál a néppárt fényesen győzött. Balogh főbíró óriási erőfeszítése dacára Fleischacker Károly es. és kir. uradalmi tiszt, a kormány-párt jelöltje ellenében, ki eszupán 18 szavazatot kapott, Koválik Béla unini segédlelkész választott meg 150 szavazattal.

Czoborfalváról írják lapunknak: E hó 6-án választották a megyei bizottsági tagokat a következő községek választói: Mokrihaj, Istvánfalva, Coborfalva, Trnovec, Kis-Pritsrd, Vradist és Kátó. Mind a hét község két tagot választott. A választás a néppártiak fényes győzelmével végződött, mely szerint jelöltjeik: Rovenszky István radoscei káplán 181 és Juracssek J. pritradi gazda 184 szavazattal, a liberális jelöltek 26 és 17 szavazattal szemben lettek megválasztva.

Nyitra-Iváncáról jelentik nekünk: Az ürményi járás e hó 7-én választott 3 megyebizottsági tagot Nyitra-Iváncán. A választás a legnagyobb rendben ment végbe; leszámítva néhány újdonsült „állami hivatalnok“ próbálgatását, melyeknek azonban a tapintatos elnök esakhamar szárnyát szegge a 3 néppárti jelölt fényes győzelmet aratott a liberálisok fölött. Megválasztottak: dr. Hunyady József gróf 173 szavazattal, Simkó nyitrai kanonok 168 szavazattal és Csittary urad. intéző 164 szavazattal. Lelley jegyző 88, Kovács albíró 80 és Szabó anyakönyvezető 75 szavazata ellenében.

S o p o r n y á n, a liberalizmus orgiájának egykori színhelyén, folyó hó 8-án ment végbe a megyebizottsági tagok választása. Hogy e kerület polgárai nem maradtak hivatalként a hagyományaikhoz, az egyedül dr. Ghimessy Zsigmond, soponyai segédlelkész érdeme. Nevezett segédlelkész két héten át fáradhatlanul toborozta a néppárt embereit. A kerületben két hely volt

TÁRCA.

Madách népszerűsítése.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárcája. —

Kicsiny nemzetek is lehetnek nagyokká, ha kiváló férfiak kiemelik őket az észrevehetetlenség homályából. A dánok, hollandok sem száma, sem hazájuk területére nézve nem elsőrangú népek, mégis számottevők az európai művelődés történelmében. A belgáknak akkora földjük sincsen, a mekkora Erdély s mégis politikailag mindig elül jártak. Közgazdaságilag pedig oly virágzóvá tették hazájukat, hogy nincs ország az európai földrészen, mely aránylag oly ipari és kereskedelmi tevékenységet kifejtene, minővel Belgium beszámol érte erre a Kultur-statisztikusoknak.

Nekünk magyaroknak sok jeles emberünk volt és van s hisszük, hogy az isteni gondviselés jövőben is támaszt karaktereket, lángelméket, kik ezt a becsületet, jóra való magyar népet a hinárból kiemelik, a melybe a pártérdék és stréboreskedés most belelőtte.

Egy nagy hibánk azonban, hogy valódi nagyjainkat kevésbé becsüljük.

Nem lesújtó-e, hogy egy Apponyi Albert fényes lehetősége nem bír érvényesülni, midőn annyi, de annyi szellemi törpesség felkapaszkodott már nálunk a legmagasabb pozíciókba. Nem fájó érzés-e, hogy egy oly önzetlen karakter, minő Zichy Nándor gróf, ki kath. meggyőződésű és ha-

zafias magyar érzületét nyíltan vallja itt s a hon határain túl, még azok részéről sem részesül o s z t a t l a n elismerésben, kiknek ügyéért magát exponálta.

Nem szegénylenes-e, hogy igazi nagy költőnknek, Madáchnak maig nincsen a fővárosban emlékszóbra, annak a Madáchnak, kinek nemcsak Budapest, hanem Berlin, Kjöbenhavn, Stockholm, Amszterdam, London lelkesen tapsol, ragyogó aphorizmáit mohón lesi s az emberiség tragédiájának fenséges kompozíciójában gyönyörködik.

Ennek a magyar lángelmének művét a német könyvpiac felvette és publikálja már az o l e s ő, tehát mindenki számára hozzáférhető kiadásokban: a magyar nemzet pedig maig nem gondolt könyvének o l e s ő alakban való közzétételére. Van egy 13 frtos díszkiadás s egy régebben megjelent aránylag szintén drága kiadás — mig nemétl néhány fillérről elolvashatjuk hazánkfiának jeles művét.

Igaz, hogy a milliókkal rendelkező tud. akadémia nem foglalkozhatik könyvkereskedéssel, de miért nem jelenhetett meg Madách: Ember tragédiája például a Gyulai által szerkesztett „O l e s ő könyvtárban“? Miért méreg drága nálunk Arany, Vörösmarty s Tompa stb. stb? Miért nem lehetne legalább a jelesebb dolgokat e kiváló írók műveiből o l e s ő publikálni?

E kérdésekre az adhatna nekünk feleletet, aki megmagyarázná, miért nincs maig jegyzetes, iskolai használatra szánt kiadása Madáchnak? Anyira vagyunk Arany balla-

dáinak és Toldinak olvastatásával, hogy ifjuságunk nagy zöme nem is sejtji, hogy az Ember tragédiáját csak úgy lehetne töviről-hegyire megmagyarázni, miként ezt Arany Toldijával, balladájával vezeték.

Madách csudálatos mellőztetése szinte azt a gyanut kelti az emberben, hogy a most uralkodó aesthetikai areopag saját diésőségét s az általa portált írók nimbuszát félti Madách népszerűsítésétől. Ugy vagyunk vele, mint az a bizonyos előadó. Mi a közoktatásügyi tanácsban perhoreskalt a német irodalom történet s a világtörténelem összefüggő tárgyalását, mert az ifjuság esetleg ezekben is szépet, nagyot találhat s így elfordul a nemzetitől.

A művelődésben, nemzetünk sokoldalú civilizációjában nem szabad kicsinyes álláspontokra helyezkedni s ha Madách valami Kuruc vezér magasztalása helyett fensége-sebbnek találja az emberiség problémáját költőileg feldolgozni — ez nem jogcím szánt-szándékos mellőzése, mert az utánunk következő generációk, kik kevésbé lesznek az aktuális politikáról és frakciók animositásától elfogulva, nagyokat nevetnek rajtuk, igazságtalan elődeiken, a kik egy valódi talentumot egy igazi költői lángelmét harmadrangú nagyságnak néztük, a kinek sem szobrot nem emeltünk, sem művét o l e s ő kiadásban széles körökben terjeszteni nem akartuk.

Dr. Cz. G.

betöltendő. Liberális részről, miután Zeller sellyei gyógyszerész, előre látva a vereséget, visszalepett, Paray Sándor kasznár, és Szabó Lajos jegyző, a néppárt részéről pedig Probszt Dénes és dr. Ghimesy Zsigmond jelöltettek. A hallatlan terrorizmus és kortesfogások alkalmazása dacára is, mely téren főképen Gruman Nándor pattai jegyző szerzett magának örökzöld Herosztateszi babért, a szavazatok következőleg oszlottak meg: Paray Sándor 37, Szabó Lajos 41, Probszt Dénes 141, és dr. Ghimesy Zsigmond 148 szavazatot kapott. Minthogy azonban dr. Ghimesy ellen, aki Nyitra megyében csak $\frac{1}{2}$ éve lakik, választathatóság tekintetében felszólamlás történt és az el is fogadtatott, bizottsági tagokul Probszt Dénes és Szabó Lajos lettek kihirdetve.

Pestmegye. Kalocsán a néppárt jelöltjei: Mócsy Antal, Tóth Károly, Cernyus József és Rezsnyák János választattak meg nagy többséggel. Buda-Órsőn is a liberálisok minden mesterkedése dacára a néppárti jelölt választatott meg.

Somogy megye. Mózsgón november hó 6-án megejtett bizottsági tagok választása a liberális stréberség minden erőfeszítése és hatalmaskodása dacára, óhajtott sikerrel végződött. A boszut lihegő jegyzők, hivatalos presszióval terrorizált hadak élén „nem kell pap”, „csak papra ne szvazzatok” éktelen ordítóással vegyültek az ellentábor békés polgárai közé. — Sohasem tapasztalt ideges érdeklődés közt szokatlan arányban heves küzdelemmel mérköztek a pártok. A hivatalos jelöltek: Tóth István szigetvári ügyvéd 23 szavazata és Nagy Gyula jegyző 55 szavazata ellenében óriási többséggel Hirling Nándor mőzsgői plébános 105 és Höltscher Ferenc hárságyi tiszttartó 167 szavazattal győztek.

A **trencsénmegyei** bizottsági választásokról már közlöttekhez kiegészítésül még ezeket jelentik tudósítónk:

A trencsényi Kajmakhán, Szalavszky, mindent elkövetett, hogy az ellenzékét megtörje. Azonban minden basáskodása mellett sem sikerült ez neki teljesen. A néppárti ellenzék leginkább Rajec, Bánova, Kisutca-ujhelyen és Csatgán volt szervezve.

Rajecen minden erőszakoskodás dacára a liberális jelöltek egytől-egyig elbuktak, s rájuk csak pár szavazat esett. Hogy tehát elkerüljék a zsidó liberálisok csufos bukásukat, cselhez folyamodtak. Ugyanis az elnök óráját megnevezén, azt mondta, hogy négy óra s berokszti a szavazást. Varga körjegyző szintén konstatalta, hogy az 6 óráján is 4 óra van; velök szemben többen azt állították, hogy még néhány pere van hátra. Az elnök azonban fenntartá előbbeni kijelentését. Erre Buchsbaum, ki reggel óta egy bizalmi férfiut helyettesített, felugrott s szavazni akart, — de az elnök szavazatát visszautasította. E gyalázatos ármány Tarnóczyféle előre kiszámított gázság volt, mert ezen az alapon a rajeczi jegyző megfélebezte a szavazást, állítván, hogy az elnök óráján még csak $\frac{1}{4}$ volt s ezen forma hiba miatt, mely előre ki volt számítva, biztosan megfogják semmisíteni a választást. Jellemző, hogy midőn a szavazatokat össze olvasták s látták a néppárt óriási többségét, a már sirja felé néző Pokorni jegyző Juliánként felkiáltott: „Vicisti Gallilei!”.

Nem csekély érdeklődéssel ment a választás Banován Zsolna mellett. A néppárt vezére a zsolnai segédlelkészek: Gáli és Kádor urak, továbbá Terdi fűszerkereskedő, Gyuris György mészáros, Fráter Elek, a rozsinai káplán és Krupecz Rezső ev. vall. nagybirtokos voltak. A zsidó liberálisok etettek, itattak, de hiába; megtörtént, hogy liberális ítváron érkeztek választók az urnához s a néppártra szavaztak. A néppárt jelöltjei voltak: Krupecz Rezső földbirtokos, dr. Kubicza

János, Fráter Elek és Zaymus Roland. A választás egész képviselő választás színezetét viselte. A liberálisok, köztük a „Zsolnai Lap” szerkesztője, Vulgo Uzsiak (Fules), Baumgartner főszolgabíró és a jegyzők dühösen jártak a nép közt, fenyegetőzve adófelelemeléssel stb.-vel. Különösen Samuk és Bielek erdész azzal fenyegetőztek, hogy az erdőből nem kapnak fát, nem kapnak munkát. Mire a nép egyhangulag felelő: Jó! Ha mi nem kapunk munkát, a magas hegyekből hordjátok ki hátatokon az épület s tüzelő fát. Hiábavaló volt minden vesztegetés, a nép szikla szilárdan állott a néppárt programja mellett. Összesen 375 szavazat adatott be, ezekből a néppártra 296 s a liberálisra 69 esett. Nagy nyeresémmel a zsolnavidéki néppártra nézve, hogy Krupecz Rezső vagyonos nagybirtokos immár a nyilvánosság előtt is bevalotta a néppárt programját.

A trencsénmegyei választások eredményéről félhivatalosan röviden, szárazon csak annyit jelentenek: 48 kerület közül 39-ben a szabadelvűpárt, 8-ban a néppárt győzött. 1 kerületben a választás meghiusult.

Veszprém megye. Nagydemen folyó hó 7-én etjett meg a bizottsági tagok választása. Eredmény: 131 néppárti szavazott Mórocz Antal lovászpatonai plébánosra, 130 néppárti szavazott Radits József szentiváni bíró, földműves gazdára, 65 szavazatot kapott Kerényi, a pápai járás alszolgabírója, 62-öt Biró Vince függetlenségi, 1-et Mihályi. Dicséret illoti Szabadhegyi Kálmán földbirtokost, mint választási elnököt, pártatlanságáért, a katolikusokat öszszetartásukért, Mihálicz János romándi, Gertner Ignác pápateszéri plébánosokat s Teller Vince káplánt éberségükért.

A károl írják nekünk, hogy ott e hó 7-én volt a választás. A néppárt annyira meghódította a kerületet, hogy a liberális párt nem is mert akcióba lépni s még jelöltet sem mert felállítani. Így az összes beadott 70 szavazattal (Suur 10, Hánza 2, Ácsteszér 25, Aka 33) Fülöp Antal suuri plébános választatott meg.

A trencsényi botrány.

— Ezt a következő cikkeket kommentárul közöljük Pecz el Dezső belügyminiszter szombati beszédéhez. —

A választói jog elközbzásának szemérmelen művelete be van fejezve Trencsénmegyében. A kuriához intézett felebbezések egytől-egyig mind elutasítottak, mert mind későn nyújtattak be a közp. választmány elnökének. Csodálkozni merne e fölött valaki? Ne tegye, hisz Szulovszky pasalikjáról van szó. Tarnóczynál elkéstek a szavazók, Szulovszkynál elkéstek a felebbezők. Miért? Hát csak azért, mert az előre szabadelvűleg kidolgozott terv szerint el kellett készniök. Szemérmelenebb és kihívóbb módon még nem taposták a szentesített törvényt, mint Trencsénben.

Ha másképp nem tudnak a szabadelvű „hazafiak” magukon segíteni, hát egyszerűen füllentenek. Mert nem egyéb ám füllentésnél a trencsényi közp. választmányának f. é. okt. 19-iki üléséből eredő azon állítása, hogy a választmányának a reklamációkat elutasító határozatai f. é. szept. 20-án „tétettek közzé.” Vastag, krokodilusnál vastagabb bőrök lehet azoknak, a kik ezt a nemigazmondást aláírták. Mert, kivéve a benfenteseket, az egész megyében senki sem tudta egészen szept. hó végeig, kik és milyen szám alatt utasítottak el reklamációikkal. Szept. 4-én tartott választmányi ülésen történt a felszólamlások tömeges elutasítása, de az elutasítási határozatok csak

szepember utolsó napjaiban, sőt csak október elején kézbesítettek a szegény parasztnak, a kiknek érdekében reklamáltak a plébánosok.

Hogy a szegény tót paraszt nem fog felebbezni a kézbesítéstől számított 10 nap alatt, ezt a szabadelvű satellesek előre tudták; de hogy a választói jogtól megfosztott polgárok érdekében a plébánosok se felebbezhessenek a kellő időben, vagyis az elutasító határozatok „közszemlére” való kitételét követő 10 nap alatt, a törvény által parancsolt és szept. 20-án kezdődő „közszemlé” egyszerűen mellőztetett. Hogy huncutság van a dologban, ezt egy látszik magok a szabadelvű porkolábok is érzik; azért nem merik most állítani, hogy az elutasító választmányi határozatok „közszemlére” lettek kitéve, hanem most azt állítják, hogy a választmány határozatai szept. 20-án „tétettek közzé.” De hol, miképen, a megyeházán-e vagy a lapokban, avagy a jegyzők székhelyén-e, ezt a felszólamlók mostanáig sem tudják. Szept. 20-tól kezdve majd minden napon kérdezősködtek a felszólamlók a jegyzőknél, leérkeztek-e már a választmányi határozatok. „Még nem,” hangzotti a jegyző válasza. Mikor szept. utolsó napjaiban és okt. elején a szegény parasztnak kikelt arecal felvilágosítást kértek a kézbesített választmányi határozatok felől, akkor sem volt se hire se hamva a „közszemlére” való kitételnek.

A jegyzők azt felelték a tanukkal megjelent felszólamlóknak még okt. 2-án is, hogy a „közszemlé” illetőleg nem kaptak semmiféle utasítást vagy meghagyást. Így történt, hogy mikor szept. 30-ika közeledett, többé senki sem felebbezhetett a kellő időben a kihagyott választók érdekében. Jól tudták a megyei drabantok, hogy egy nap alatt lehetetlen a száz és száz kihagyott választó felebbezését megírni, azt az anyakönyvi, teleknyvi kivonatokkal és kataszteri ívekkel ellátni és Trencsénben még ugyanazon napon a választmány elnökének benyújtani. Jól tudták a megyei „hazafiak,” hogy nem jó lesz az összeíró küldöttségek „szabadelvű” munkáját a kuriához engedni elbírálás végett; azért irtóztak a törvény követelte „közszemlé”-től. Kerülték a világosságot, tudják ők miért. A trencsényi szegény tót paraszt elégedék meg most azzal, hogy a jegyző urak „tekintetesnek” címezték őt a választmányi határozatok kézbesítésénél; elégedék meg a paraszt, hogy becsületes neve elé „Tekintetes” címet irt a jegyző ur akkor, mikor a legszentebb polgári jognak nyers erőszakkal való elrablását tudtára adta.

Választási visszaélések.

— Saját tudósítónktól. —

Árvamegyében e hó 8-án folytak le a megyebizottsági választások. Hogy a kormány-szekerét tó megyei urak minő eszközökkel dolgoztak, arról egyik tudósítónk a következő táviratban számol be:

Námesztó, nov. 9.

A námesztói járásban a választási elnök hallatlan erőszakoskodásokat követett el.

Zakemenén Vojticsek plébánost 300 választójával arcátlan csalással megbuktatták a jegyző ellen, a kinek egyáltalán pártja

nem is volt! A nép látván ezt, egetverő lármával követelte: Mutassa meg a szavazatszedő bizottság, hol van a jegyző pártja? Vojtácsék plebános mellett határtalan lelkesedéssel párosult bizalom nyílvánult. A népszerű plebános a tűzbe is vezérelhetne volna hivatát és csak is neki sikerült a vérengzéseket megakadályozni. A néppárt peticionálni fog a választás ellen.

A trencsénmegyei bizottsági választásoknál előfordult visszaélésekről ezeket jelentik lapunknak:

Hallatlan erőszakoskodás és jogtörzés színhelye volt Csaca és Szorcsinóvec. Ellenőri annak, hogy ez utóbbi helyen a néppártnak 200 s a liberálisoknak 40 szavazata volt, mégis a liberálisok győztek, a mi csak úgy történhetett meg, hogy Hübsch Adolf, a zsidó elnök, a néppárti szavazó lapokat az urnából kidobta. Ugyan így járt el Schaller zsidó erdész Csacán is. Különben e két választás ellen óvást emeltek s a Tarnóczy-féle elnökök ellen egy budapesti ügyvéd által fenytő eljárást foglalt indítatni.

Moravszky Rezső földbirtokos táviratilag fordult jogorvoslás végett a belügyminiszterhez, de Percezl Dezső, a ki szombaton kidüllesztett mellet hangoztatta, hogy a szavazat-elkobzások és választási visszaélések ellen a legerélyesebben lép fel, nem intézkedett.

BELFÖLD.

— **A nyitrai petíció.** Holnap, a hó 12-én kezdi meg a képviselőház IV. bíráló bizottsága a pártját ritkító nyitrai választás megsemmisítése iránt a néppárt részéről beadott s lapunkban annak idején egész terjedelmében közölt petíció tárgyalását. A tárgyalás elő politikai körökben roppant feszültséggel néznek. Akármiképpen dül el az előreláthatólag több napot igénybe vevő tárgyaláson a petíció sorsa, ide igtatjuk a bíráló bizottság tagjainak névsorát: Hegedűs Sándor (elnök, liberális), Konkoly-Thege Sándor (jegyző, függetlenség), Barabás Béla (függetlenség), Bornemisza Ádám (liberális), Horváth Lajos (nemzeti párt), Pálffy Elemér (liber.)

— **Ismét liberális plebánosok?** A „Magyar újság” nov. 9-iki számában azt írja, hogy a veszprémmegyei bizottsági tagválasztások alkalmával Ugodon Lukácsék János volt orsz. képviselő, plebánost a liberális párt vezette győzelemre. Bizton elvárjuk, hogy Lukácsék plebános a saját reputációja érdemében világoságot fog deríteni arra, hogy micsoda programmal és kik választották meg? — Az upesti választásról liberális lapok egybehangzóan ezt írják: Meg választottak Illek Vince upesti plebános, a ki a kerületet eddig is képviselte a megyénél 295 szavazattal és Mády Lajos ref. lelkész 227 szavazattal. Tancs Pál, Ujpest jelenlegi bírāja csak 21 szavazatot kapott. A választás a szabadelvű párt fényes diadalát jelenti. Ennek folytán Illek plebánoshoz is ugyanezt a kérdést intézzük, mint Lukácsékhez,

— **Szocialisták kongresszusa.** A most már hetilappá átalakult „Népszava” tegnapi lapjának élén felhívást tesz közzé a magyar szocialdemokratákhoz, hogy a folyó év december 25-én és 26-én megtartandó rendkívüli szocialista demokráta pártkongresszuson vegyenek részt. — A kongresszus célja volna a párt szervezését rendezni. A „Magyarország” „érdemes”-nek találja, hogy a felhívás e szavakkal végződik: „Éljen a nemzetközi forradalmi szocialdemokrácia.” — Mi botrányosnak, törvénytelennek, haza és dynasztia-ellenesnek találjuk ezt és nagyon kíváncsiak vagyunk, vajjon a liberális kormány, a mely törvényelleni lázítást lát a néppárti mozgalmakban fel fog-e lépni a nemzetközi forradalmi szocialdemokrácia ellen?

Telefon-jelentések.

Budapest, nov. 11.

A képviselőház ülése.

A mai ülésre rendkívül nagy számmal gyűltek össze a képviselők, a kik az ülés megnyitása előtt a folyosókon élénken megbeszéltek az Erdély-affért. A szabadelvű párt láthatólag alább hagyott az Erdély elleni hangulattal és Bánffy is meggyőződött róla, hogy Erdélynek lemondása most, alig néhány nappal Festetics kiakolbóltása után, nem emelné a kormánynak és pártjának már amugy sem nagyon fényes presztígjét.

Az ülésen az elnöki bejelentések után mindenekelőtt megtörtént a szavazás Bánffy báró szombati válasza fölött.

A többség a választ tudomásul vette. Ezután

Erdély igazságügyminiszter szólalt fel. Polónyi interpellációjára legközelebb külön fog válaszolni. Most kötelességének tartja kijelenteni, hogy közte és Bánffy báró között a hadügyminiszter rendelete tárgyában nincs semmi vélemény eltérés. Minden erre vonatkozó híresztelés alapfalan. A kabinet már tárgyalta a hadügyminiszter rendeletét és ő maga már hetekkel azelőtt is nyilatkozott ezen ügyben. (Nagy zaj.)

Polónyi Géza: Ő nem mondotta, a mit a miniszter neki imputál, hanem csak annyit mondott, hogy az interpellációjára adandó válasz a minisztertanácsban nem tárgyalatott, Bánffy báró tehát a kabinet nevében nem beszélhetett. (Nagy zaj.)

Erdély miniszter kijelenti, hogy szavai nem Polónyira, hanem az ellenzéki sajtó hireire vonatkoztak.

Ugron Gábor szólni akar. (Nagy zaj.)

Elnök: Micsoda címen kíván szólni?

Ugron Gábor: A házszabályokhoz (Derültsg). Megtörtént, hogy olyan miniszter választott interpellációra, a kinek nem volt joga ehhez (Zaj).

Elnök figyelmezteti Ugront, hogy felszólalása túllépte a határokat... (Hosszszantartó zaj. Felkiáltások halfelől: Joga van hozzá!) A mit Ugron eddig mondott, az nem tartozik a házszabályokhoz. (Zaj.)

Ugron Gábor: Bánffy báró válasza megsértette a házszabályokat (Hosszszantartó lármá, elnök csenget és újra figyelmezteti Ugront.)

Drakulics Pál: Be akarják hozni a szájkösrrendszert? (Percekig tartó zaj. Polónyi, Vajay, Várady közbekiáltanak.)

Ugron Gábor: És ismét történt az a furesaság, hogy a miniszterelnök ezen válasza fölött szavaznak.

Lukács Gyula: Még a hontottották is szégyellenék ezt a kormányt (Folytontartó zaj.)

Ugron Gábor kéri az elnököt, figyeljen jobban a házszabályokra, mert a mi szombaton Erdélylyel történt, az már sok (Zaj.) Nekem arcomba szökött a vér, midőn láttam, hogy úgy bannak egy miniszterrel, mint egy cseléddel (Oriási zaj.)

Bánffy báró: A házszabályoknak mindenben meg lett felelve (Oriási derültsg; zaj.)

Polónyi Géza: Nem felel meg a házszabályoknak, hogy a honvédelmi miniszter válaszoljon egy másik miniszterhez intézett interpellációra. (Zaj.)

Elnök hirtelen elrendeli az alenök választást.

205 szavazat közül Teleszky István (liberális) 161 szavazattal Szederkényi Nándor 41 szavazata és 3 üres szavazólap ellenében megválasztatik.

Következik a jövő évi költségvetés s folytatódó tárgyalása.

Szácsvay Sándor hevesen megtagadja a jelenlegi rendszert és nem fogadja el a költségvetést.

Szünet után

Sima Ferenc hosszasan bírálja a költségvetést és a kormány politikáját, végül pedig határozati javaslatot nyújt be, mely szerint utasítsa a Ház a kormányt, hogy a munkások helyzetének javítása és kisebb adófizető munkásokra kiterjesztendő választási jog tárgyában még ezen ülésszakban javaslatokat terjesszen a Ház elé. (Helyeslés halfelől.)

Lukács pénzügyminiszter válaszolván Sierbán Miklósnak egyik erdélyi helyi érdeklő interpellációjára,

Pázmándy Dénes a bécsi reichsrathban hangoztatott vádakkal szemben kéri a miniszterelnököt, igaz-e, hogy befolyásolta az osztrák kormányt Lueger meg nem erősítésében? És ha befolyásolta, mi célja volt ennek?

Bánffy báró kijelenti, hogy a magyar kormány semmiféle irányban sem gyakorolt befolyást a Lueger-ügyre. A minisztertanács ezzel a kérdéssel nem is foglalkozott. (Helyeslés.)

Pázmándy Dénes és a ház tudomásul veszi a választ s ezzel az ülés véget ér.

Krach a börzén.

A budapesti börze az általános depresszió alól ma sem tudott kilábolni. A magánforgalom teljesen üzletelen volt. **Oriási bukások történtek** és készülnék. **Többek közt két, más versio szerint a liberális pártnak 14 képviselő tagja fizetéseképtelen lett.** A börzekirályok zsebébe milliók vándoroltak. **Ujabb deroute várható,** s a liquidáció napja újabb fizetéseképtelenségeket helyez kilátásba.

TÁVIRATOK.

Kassa, nov. 11. (Eredeti távirat.) A nemzeti pártnak tegnap itt tartott pártgyűlése fényesen folyt le. — Képviselve voltak Sáros, Zemplén, Ung, Bereg, Szabolcs, Borsód, Heves megye, valamint a délmagyarországi nemzeti párt is.

Apponyi Albert gróf tegnapelőtt érkezett ide mintegy 30 nemzeti párti képviselő kíséretében. Fogadtatása a lehető legimpozánsabbnak mondható.

A tegnapi pártgyűlésen mindenekelőtt **Beöthy Akos,** Kassa képviselője megtartotta beszámolóját. A nemzeti párt a mult ciklusban hiven teljesítette feladatát. Megszavazott mindent, a mit az ország érdeke kívánt, de pártérdeknek nem szavazott meg semmit. Ezért pártolta a fakultatív polgári házasságot. Az egyházpolitikára nézve előbb meg kellett volna kérdezeni a nemzetet, de ez nem történt. A ma uralkodó rendszer inkább képmutató, mint képviselői rendszer.

Az új rendre nézve konstatálja, hogy a töméntelen rendelet miatt az anyakönyvezetők nem bírják a rengeteg munkát. A felekezeti kérdés uralkodik ma mindenben. A kormány liberális politikát csinál a nemzet nélkül. Mielőtt Bánffy báró miniszterelnök lett, senki sem ismerte nézeteit, bár most se ismernek, mert Bánffy a korona és a nemzet közötti eltérésekre alapítja hatalmát.

A zajos éljenzés elhangzása után **Stekkel,** a kassai függetlenségi párt elnöke lelkes szavakkal biztosította Beöthyt választói bizalmáról. Keményen elítéli a **Mérnyi Adámot** és élteti **Apponyi Albert** gróft.

Apponyi Albert gróf erre egy óráig tartó beszédet mondott. A kormány hivatalosan megkínálta őt a fuzióval; de ő ezt visszautasította. Bánffy báró szikgy-somlyói beszédében felhívta a polgárokat, segítsenek neki megteremteni a nemzeti államot. De közbe lépett a legelső humorista, a sors, és Bánffy báró jelenlétében történt a magyará

nemzeti zászló meggyalázása. Szól a választási jog elközbizásáról, a polgári jogok lesúlyosztásáról. Az ország anyagi érdekében nem tett a kormány semmit s a közgazdasági kiegyezést nem biztosíthatja a nemzet érdekei nélkül.

A nemzetiségi kérdésben csak szimpomatikus kezelést látunk. A közjogi követelések kivívása nélkül államunk eszoka.

Ajánlották neki, hogy elvei feladásával menjen bele a liberális pártba. Ez árulás volna elveivel szemben és kerülőn való bejutás a királyi bizalomba. Zászlaja elhagyásával nem akarja ő szaporítani azon politikát, mely a legnagyobb veszélyeket hozza az országra.

A beszéd roppant hatást kellett.

Háboru küszöbén?

London, nov. 11. (Ered. táv.)

Salisbury lord miniszterelnök a lord-mayor-banketten a Guildhallban rendkívül harcias beszédet mondott, melynek hiteles szövegét csak most közlik. Salisbury rámutatván a kelet-ázsiai arabot angol sikerekre — Oroszországra célozva — mondotta:

Bármi is történjék ezen vidékeken, akár háboru, akár békes hereskedelmi verseny, mi angolok mindennel szemben helyt állunk.

Az angolokat e vidékekről elzárni nem lehet. Törökországban ha kitör a háboru, az ott kigyuladó tüzet át fog csapni más nemzetekre is. De a hatalmak közösen fognak eljárni és nem fogják ezt tűrni.

E beszéd Európaszerte óriási fel-tűnést keltett és az európai sajtó élénken foglalkozik a háboru kérdésével.

Konstantinápoly. nov. 11. (Ered. táv.) Most már kormánykörökben is elismerik az *örmény forradalom* létezését. Ot hadtest mozgósítva van. Mindenütt a jól felfegyverzett örmények a támadók, az elesettek száma ezrekre rug.

A kolozsvári egyet. ifjuság a liberálizmus ellen.

— Saját tudósítónktól. —

Mig a budapesti zsidó-liberális körök nem válogatva az eszközökben, azon vannak, hogy elnyomják azon egészséges antiliberális szellemet, mely a legutóbbi években visszaszorította a budapesti egyetem ifjuságát már évek óta demoralizáló zsidó-liberális szellemet, addig a kolozsvári egyetem ifjusága erőlyesen szembe száll ezzel a korrumpáló irányzattal, a mint ez az alábbiakból is kivüláglik:

Kolozsvár, 1895. november 9.

Pénteken, november 8-án a kolozsvári tudományegyetem polgárai igen népes értekezletet tartottak, a melyen a *nagy többség megmutatta, hogy elítéli annak a frakciónak működését, mely a mai áldástalan liberálizmus szolgájának szegődött.*

A közgyűlésre okot azon üdvözlő beszéd adott, a melyet Szánthó Károly bölcsélet hallgató (apostazta katolikus pap) mondott a kultuszminiszternek, mikor az ev. ref. theologiai akadémia felavatási ünnepélyén Kolozsvárott volt.

Szánthó Károly, mint az egyetemi ifjuság megbízott szónoka egy hangot sem mondott üdvözlő beszédében olyat, a melyet par excellence a közoktatásügyi miniszternek kellett volna mondania, hanem dicsőítette az egyházpolitikát és tapintatlanul felemlítette a nemzetiségi kérdést is. Mint hiteles forrásból értesülünk, ez a beszéd a kultusz miniszter határozott nem tetszésével találkozott.

A gyűlésen az egyetemi polgárság józan részének vezérlő alakja Krenner Miklós interpellálta Szánthót e beszéde miatt. Szánthó válaszában csak himezett-hámozott s mentegette magát, de minél tovább beszélt, annál jobban belekerült a hinárba.

Még többen beszéltek pro és kontra s végül 3 órahosszat tartó ülés után az elnök kitézte a szavazást. A kik Szánthó eljárását helyeslik és választástudomásul veszik igenel, a kik eljárást helytelenitik, sőt mint a diákszövetség elnökét elejtetnek tekintik, nemmel szavazzanak.

Beadatott 284 szavazat, mely közül igenel szavazott 117, nemmel 167. Szánthó eljárását tehát az egyetemi ifjuság 50 szónyi többséggel helyteleniti s öt elejtetnek tekintik.

Ennek a dolognak még egy kis előjátéka is van. Ugyanis az ev. ref. theologiai intézet felavatása alkalmával adott banketten egy bizonyos *Kormos Gyula fővárosi bankár 100 frtot adott egy fáklýsmentet céljaira, melyet az egyetemi hallgatók rendeznének Wlassicsnak és Szász Domonkos szuperintendensnek.* Egy két egyetemi hallgató, a ki református theologus is, elfogadta az összeget és anélkül, hogy a bizottsági gyűlésnek szólott volna erről, intézkedett a fáklýsmentéről. Az egyetemi hallgatók közt nagy az inkorrekt eljárás miatt a felháborodás. Mozgalom indult meg, hogy a 100 forintot összegyűjtik a hallgatók között és Kormos urnak tiszteletteljesen és köszönettel visszaküldik.

Filozopter.

Városi és vidéki hírek.

— **Közigazgatási bizottsági ülés a városnál.** F. hó 13-án délelőtt 10 órakor közigazgatási bizottsági ülés lesz a városnál.

— **A „Szent József”-ról nevezett felsővárosi ovoida választmánya** tegnap f. hó 10-én d. e. 11 órakor a városház nagyszobájában ülést tartott. T a m á s Vilmos felsővárosi plébános elnöklete alatt. Elnök az ülést megnyitván, bejelenti, hogy Antal József az alapító tagok közé belépett. Tudomásul is vétetett. Ezután a Liszits István elhalozásával megüresedett gondnoki állásra egyhangu felkiáltással Antal Józsefet választotta meg a választmány. Szölősy Etel övönő részére Prifach József nagyprépost vednök óhajára, noha az ovoida nem örvend a legjobb anyagi viszonyoknak, 100 frt személyes pótlékot szavazott meg a választmány. Végül a karácsonyfára való gyűjtés elkezdését elhatározván, az ülés 1/12 órakor véget ért.

— **A „holt kéz”.** Schuster Konstantin váci püspök, újabban 15.000 frtot adományozott a papi nyugdíj-intézetnek, (melynek tőkét ezel 25.000 frtal növelte) és 5000 frtot az egyházmegyei uradalmak tisztai nyugdíjalpajára.

— **Zsidó gázság.** Gyalázatos stikliről beszélnek már tegnap reggel óta még liberális körökben is a legnagyobb felháborodással. A stikli hősei néhány zsidó síheder, a kik az u. n. intelligenciához számítják magukat, színhelye pedig a gáztettnek egy nádor-utcai kávéház, melynek tulajdonosának nevét még ma kiméletből elhallgatjuk. Az eset szemtanuk előadása szerint ugy adta elő magát, hogy a szombat és vasárnap kösti éjjel néhány zsidó fiatalember belevetődött az említett kávéházba. A síhedereknek, ugy látszik, nagyon fejkbe szállott nemcsak az új bor, hanem a recepció és a feleke-

zetlenség megszavazása is, mert olyan gyalázatos pimaszságra vetemedtek a katolikus vallás ellen, a melynek hallatára nemcsak nekünk, hanem bizonyára minden más katolikus embernek is arcába szökött a harag pirja. A síhederek ugyanis a „Keresztények sirjatok” és a „Csorda pásztorok, midőn Bethlehembem” kezdetű egyházi dalokat húzták a cigányokkal és tele torkokkal gyalázó szöveget énekeltek a dallamhoz... Ugyanekkor több liberális uriember is tartózkodott a kávéházban, köztük egy születésre és állásra is kiváló pozíciót elfoglaló állami tisztviselő és ezen urak előadásából értesült az esetről a város közönsége. A rendőrkapitányság, a mint tudomásul szerezett a dologról, azonnal megindította a vizsgálatot s a délelőtti folyamán kihallgatta az illető cigánybandát, a mely a „Keresztények sirjatok” dalra nézve minden tagadott. Délután az illető kávéház tulajdonosa is megidézett a rendőrkapitánysághoz. — Tekintve, hogy itt a kath. vallás minősíthetlen meggyalázásáról van szó, okvetlenül szükségesnek tartjuk, sőt határozottan követeljük is és velünk együtt követeli Székesfejérvár 20.000 katolikusa, hogy a vizsgálat a legszigorubbán vezetessék és az esetre világgosszág deríttessék. Mi magunk az itteni zsidóság jól felfogott érdekében azt óhajtánánk, hogy az eset nem történt meg. Ha azonban kiderül, hogy ugy történt a dolog, mint az említett fültanuk előadják, akkor követeljük a zsidó gazfickók olyan példás megbüntetését (de nem ám a rendőrség előtt, hanem a törvényszék előtt, a hová az ügy a btk. szerint tartozik), a mely elveszi a zsidók kedvt. vallásunk további meggyalázását. Avagy mit szólnának a zsidók, ha egy keresztény embernek eszébe jutna a Kolnidret vagy más zsidó éneket kávéházban huzatni és a zsidó vallást gunyoló szöveggel kísérni? Hogy felfortnyannának akkor, hogy szaladnának mindjárt a rendőrséghez vagy az ügyészséghez követelni a gójimok megbüntetését! Mi sohasem bántjuk a zsidókat vallásukban s ezért ne bántsák ők a miénket! Ne támaszkodjanak olyan nagyon a recepcióra, se Csákyra, se Wlassicsra, mert ha folytatják szentelenedéseiket, nekünk egyszerre csak eszünkbe juthat a „Hepp-hepp” dallama szerint taktust verni a zsidók hátára. Különbem is hajlandók vagyunk hinni, hogy az itteni zsidóság értelmesebb és józanabb része távol áll a kath. vallási énekek gaz profanizálásától.

Lapunk zárta előtt azon újabb értesítést vettük az esetről, hogy a fentemlített egyházi dalokat a cigányok valóban húzták és az illető zsidók bizonyos Braun, a Schubert és Schlesinger-cég tüzeltvezetője és Kovács (hogy hitták azelőtt?), Feller Soma utódja. Ezen két „uri ember” társaságában egy Jambor nevű állítólag kath. vallásu elzüllött fiatal ember is volt, a ki cinikus flegmával hallgatta, mint énekelte Braun „ur” a kath. vallást sértő dalokat. Braun urat ezennel a kir. ügyészség figyelmébe ajánljuk. Az esetre még vissza fogunk térni.

— **Új belvárosi tanító.** A mai napon tartott iskolaszéki ülésen a betegségre miat szabadságot Perényi Béla belvárosi főtanító helyére ideiglenes minőségben egyhangulag Szirbek József, eddigi helyettes főtanító választott meg. Helyébe Wág-

ner Antal osztály tanító lépett, ki eddig a Selyem-utcai iskolánál tanított. Ennek helyére egy új tanítót fogunk választani.

— **Egyházi énekkar Moóron.** Moóron, Klein Lukács felkérte kezdeményezésére és Lindauer Károly h. plébános pártolása mellett megalakult az egyházi énekkar, mely 24 férfi és 12 nő tagot számlál. Az énekkar karácsonkor lép fel először. Üdvözljük a kezdeményezőket s kívánjuk, hogy minden község kövesse e szép példát.

— **Lemondó orvos.** Dr. Hartmann József felcsúti körorvos állásáról lemondott.

— **Egy magyar művész félszázados jubileuma.** Október 31-én múlt ötven éve — mint a Magyar Szemle írja — hogy Stornó Ferenc, a kis-mártoni születésű kéményseprő legény véletlenül Sopronba tévedt és rajza által először Auerperg grófnő, majd Öcskay bárónő figyelmét nyerte meg, ki Ammorlingnek, a bécsi művésznek ajánlotta és Brenner gróf a bécsi dóm műépítésznél és Ernst bárónál tovább képezte a jeles tehetségű mesterlegényt. 1859-ben már feltűnést keltettek a soproni szent Mihály templom stíluszerű helyreállítására vonatkozó tervei. Ezeket sikeresen keresztül is vitte Stornó. Azóta mindjobban elterjedt művészhíre és a pannonhalmi főpátsági székesegyház (1870—75.), a székeshegyi Zápolya-kápolna, Ipolyi megbízásában a besztercebányai Borbálya-kápolna, az egri érseki kápolna, az alsóúti udvari kápolna, a garam-szt.-benedeki apátsági templom és a körmezébányai vártemplom gót iklosban való művészi helyreállításának századokon át hirdetni fogja id. Stornó Ferenc mesteri kezét. Sokoldalúságáról tanuskodik az a körülmény, hogy mindezen műemlékeknel ő maga vezette a műépítészeti, falfestészeti, üvegfestészeti és szobrászati munkálatokat is. — Megemlítjük még e helyen, hogy ugyancsak Stornó Ferenc festette a székesfejérvári püspöki palota fogadó terme mennyezetének gyönyörű freskóit is, mely hosszu időnk fogja hirdetni a művész sokoldalúságát és kitünő alakító tehetségét.

— **Egy derék község.** Baranya-Szabolcs községének derék képviselő-testülete állhatatosan megtagadta a község minden hozzájárulását az állami anyakönyvvezetés dologi kiadásaihoz.

— **Meghívó.** Felkötöttünk a következő sorok közlésére: A „Fejérmegyei Tanítótestület” székesfejérvári járásköre f. évi nov. 16-án délelőtt 9 órakor fogja a polgári leányiskola nagyteremben őszi rendes gyűlését tartani, melyre a kör tagjai s a tanügybarátok tisztelettel meghívattak. Tárgy sorozat: 1. Elnöki megnyitó beszéd. — 2. Folyó ügyek elintézése. — 3. „Micsoda körülmények hatnak károsan a gyermekek testi és szellemi fejlődésében, mikép mellőztesse azokat? Előadja Velinszky Ferenc székesfejérvári községi tanító. — 4. Indítványok. Kelt Székesfejérvárott, 1895. novemb. 10-én Gyurtsik Márton, elnök. Velinszky Ferenc jegyző.

— **Köszönetnyilvánítás.** A székesfejérvári egyházmegyei rom. kath. tanítók gyermekei részére felállítandó tápintézetre az adonyi esperesi kerület tanítóinak őszi közgyűlésén főtisztelendő Posich Mihály n.-perkátai plébános ur 2 frtot, nagyontisztelendő Szalay József n.-perkátai segédlelkész ur 1 frtot adtak. Kegyes adományukért fogadják hálás köszönetem nyilvánítását. Bajzák István kőri pénztáros.

— **Karikó István bűnpörében.** A kir. törvényszék ma folytatta a tárgyalást. Felolvasták a fogházorvos véleményét a vádlott elmebeli állapotára vonatkozólag. — Az orvos egészségesnek nyilvánítja a vádlottat. — A vád-és védbeszédek elhangzása után Scherer Kamil törvényszéki elnök este 5 órakor kihirdette az ítéletet, melyszerint Karikó István kétszeres gyilkosságáért a 278., 279., 301. és 96. §§-ok alkalmazása mellett életfogytiglani fegyházra ítéltetett.

— **Zsidó házasságok — titokban.** A „Kárpáti Lapok” tegnapi száma írja: A polgári házasság behozatala óta több esetet hallottunk, a melyek szerint zsidó polgártársaink a törvény rendeltetését kijátszva, titok-

ban kötötték házasságot. Ilyen eset történt Nahón és Szarvaszón, melyeket esendősségi nyomozás tárgyává tettek a hatóságok. Hjah — a zsidó élelmesség ebben is következetes önmagához s azt a régi igazságot akarja bebizonyítani, hogy „nincs szabály — kivétel nélkül”!

— **Baromfiállítás Székesfejérvárott.** Tomsits Gyula városi gazdasági tanácsos következő hirdetését városunk baromfi tenyésztőinek figyelmébe ajánljuk: Hirdetmény. — Székesfejérvár sz. kir. város hatósága a baromfi tenyésztés fontosságát méltatva a tenyésztésnek városunk területén leendő fellendítése és az anyag javítása céljára áldozatkészen elrendelte, hogy évente a jobb tyukalanyjal bíró tenyésztőknek 20 drb. fajkocsa osztassék díjtanul ki, s a kiosztás módozatának megállapítása, ugy a kiosztás eszközésével gazdasági szakosztályát bizván meg, ennek részéről közhíré tétetik, miszerint f. évi november hó 17-én délelőtt 9 órakor megnyitva, délutáni 4 óráig terjedőleg a helybeli tüztöltő-örtányán tyukfajbeli baromfiállítást rendez, melyben helybeli tenyésztők vehetnek részt, s ez évi költésű jörcéket állíthatnak ki, melyek közül a bíráló küldöttség ítélete alapján a figyelemre méltóbbak egy-egy db. fajkakas jutalommal lesznek kitüntetve. A jutalmul szolgáló, mint helyoeli fajnikakkal való keresztezésre legalkalmasabb kakasok a következők: I. Fekete Longson. származékai könnyen nevelhetők, nagyokra nőnek, husuk izletes; tyukjaik kotlásig 45—50. 56. tojást adnak. Kiosztatik 10 darab. II. Plymouth Rvök. származékai gyorsan nőnek, szépen fejlődnek, s kitartó szívósak; tyukjaik kotlásig 35—40 db. tojást adnak. Kiosztatik 7 darab. III. Brama Putra. közönséges magyar fajtával keresztezve igen jó tenyészanyagot szolgáltat; tyukja kotlásig 35—40 drb. tojást ad. Kiosztatik 3 darab. A kiállítók f. hó 14-től 16-ik napjáig a délelőtti hivatalos órák alatt a tüztöltő-örtányán működendő kiállítási bizottságnál jelentkezhetnek, s őket a kiállítás körül semmiféle költség sem terheli, csupán a kiállítandó baromfiak számára szükséges ketrecek, borítók, vagy ily célra való vesszőkossarakról tartoznak gondoskodni. Székesfejérvárott, 1895. nov. 10. Tomsics Gy., m. k. gazd. tanácsnok.

— **Furcsa hűség.** Mig felvidéki lutheránus polgártársaink csaknem kivétel nélkül és lelkesen tartottak ki a megyei választásoknál a néppárt mellett, addig a győrmegyei lutheránusok igen különösen értelmezik a szóartás, a hűség fogalmát. A téthi kerületben, mely tulnyomóan lutheránus, a néppárt nem szervezkedett. A helyélt megegyezés történt a csütörtökön lefolyt megyebizottsági választás dolgaiban, mely szerint a katolikusok a lutheránus Fischer Sándor főjegyzőre szavaznak, azon feltétel alatt, ha a lutheránusok Bors Pál gyarmati plébánosra adják szavazataikat. Amde mi történt? A katolikusok adott szavukhoz híven leszárvaztak, midőn pedig a lutheránusokra került a sor, ezek mellőzték a plébánost, a ki így meg is bukott.

— **Megtért a betegágyán.** Zsédely Mihály kir. törvényszéki irnok, már hosszabb idő óta elvált törvényes nejétől s a reformvallásra tért át. Az utóbbi időkben azonban sokat betegeskedett, mig végre ágyba dőlve a legrosszabbtól kezdett tartani. Állapotát még súlyosbba tette a lelkiismeret folytonos zaklatása, melyet hitének és családjának elhagyása miatt érzett. Végre is azon elhatározásra jutott, hogy halála előtt kibékül családjával és visszatér a katolikus egyházba. Ezen óhaját ki is jelentette Gremspere István apát-plébánosnak. Blaskovich János és Grünshnek János tanuk előtt, ki őt felvéve a kath. egyházba, a végső szentségekkel is állatta. Megható jelenet volt az, midőn a súlyos beteg ezután boldogságtól ragyogó arccal és könnyezve ölelte elvált nejét s gyermekeit kebelére és csókokkal árasztotta el őket, kik azonnal gondos ápolás alá vették megtért atyjokat.

— **Halálos végű felborulás.** Gyurkovics Alajos székesfejérvári szűrszabó segéde, Fodor Ferenc megrendítő módon fejezte be életét. A jobb sorsra érdemes fiatal ember, ki alig töltötte be a 25-ik életévét, vasárnap éjjel a budapesti vásárról jött haza Varga István kocsisal együtt. Hamzabég határában mindkettőt elnyomta az álmom. Fodor a portékával megrakott kocsi tetején feküdt s a lovak valamibe megakadva, felborították a kocsi s a szerencsétlen ember a kocsi és a portéka alá kerülve, oly sérüléseket szenvedett, hogy mire Fejérvárra hozták, meghalt. A kocsi és a lovak szintén erősen megsérültek. Két hamzabégi ember azután letette a sebesülteket a kocsi s a behajtottak Fejérvárra, hova ma reggel 9 órakor értek. Fodort, ki utközben meghalt, a városi kórházba szállították. Holt testét felfogják boncolni s majd a vizsgálat kideríti a tényálladékok, vigyázatlanság vagy véletlenség oka-e a szerencsétlenségnek.

— **Hajdu, mint kihirdetési tábla.** A baranyamegyei Főherceglakról írják lapunknak a következő famózus históriát: F. hó 3-án vasárnap hirdették ki Főherceglakon az első jegyes párt polgárilag. A hirdetőt egy urodalmi hajdu végezte. E megbízott meg várta, míg a nép a templomból kijött, s akkor kezdte el mondókáját, meglehetősen akadozva. „Adatik tudtára mindenkinek . . . .” Már a hirdetés alatt hallatszott egy-egy gunyos megjegyzés; a hirdetés végeztével pedig a hallgatók aprajánagyja gunyos hahótába tört ki. — A pusztá Frigyes főhereg uj birtoka s benne a (külön) anyakönyvvezető az uradalmi ellenőr.

— **Ne bánts a szocialdemokráciát!** Ezt a jelszót adta ki e hó 3-án Pozsonyban a hatóság. E napon ugyanis, mint egy pozsonyi nemet lapban olvassuk, igen látogatott népgyűlés tartott, melynek napirendjén ezek a témák állottak: „Ki segít a munkáson?” és „Le a szocialdemokráciát!” Ezen utóbbi pontot azonban törölte a hatóság, hile-tőleg, mert attól tart, hogy legközelebb a szocialdemokratáknak eszébe juthatna e napirenddel összehívni népgyűlést: Le a liberálisokkal! — Így kímélik egymást a varjúk, hogy egyesült erővel küzdhessenek a néppárti sz ellen.

— **Mire a megyénél nem gondolnak.** Baranyában, mint nekünk onnan írják, nagy őszegen lefestette a megye Kossuthot; még nagyobb őszéget adott a pécsi színházra, de a köves uttal senki sem gondol. Hihetetlen, — de való tény, — a kövezésre felmért uton a kilométereket jelző karók egyike már kirohadt, de az ut még egy szem kavicsot sem látott. — Ugy vannak a Koracicóval is. Kisfaludon alul egész zátony közpődik már benne, de a tisztogatásra senkiesem gondol. Csak majd ha a belvizek veszélyessé dagasztják vizét, akkor lesz majd megint a szegény nép „közveszély” levén, kocsis-töltő-lovastól kirendelve, hogy mások mulasztását hozza helyre!

— **Monstre pór.** Duna-Adonyról írják lapunknak: Az állami főmérnök útja épen sarjuhordáskor vezetett keresztül Adony községén, mely alkalommal az állami utat a lerázódott sarjutól szemetesnek találván 47 embert a főszolgabíró elé csiáltat. A tárgyalás e hó folyamán lesz s kimenetelét kíváncsian várják a beidézettek. A sarju és egyéb termények behordása nálunk mindig a kérdéses uton történt és csak most talált büntetendő cselekményt abban a főmérnök ur? Hát az utazók mire valók? Azon az uton pedig nem 47, de legalább is 147 ember hordott sarjut.

— **Keménytis.** Vasárnap reggel 3 óra tájban a Jókai-utca 5. sz. házban tűz ütött ki. A tetőzetet tartó nagy gerenda tüzet fogott valahogyan, melyet a házban lakók csakhamar észrevettek s a szomszédok és a városi tüztöltők segítségével gyorsan lokalizálták.

* **Egy szongora eladó.** Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

Irodalom és Művészet.

— „Kereskedelmi iskoláink a millenium esztendejében.“ A kereskedelmi szakiskolai tanárok orsz. egyesülete 1896-ra a fenti cím alatt egy művet ad ki. Tartalmazni fogja e könyvecske a magyar szakoktatás fejlődési menetét az egyes intézetek rövid történetét, a tanári karok névsorát, minden egyes tanár életrajzát, irodalmi munkásságát, végül statisztikai kimutatásokat az egészről. Kiterjeszkedik a könyv az alsófoku iskolákra, szaktanfolyamokra és női kereskedelmi tanfolyamokra is, de első sorban és legkiemelkedőbbben mégis szakintézeiteink zömével, a felső kereskedelmi iskolákkal foglalkozik, amelyeknek száma immár 35, közel 5000 tanulóval és negyedszáz tanárral. A művet Schack Béla keresk. akadémiái tanár szerkeszti. Almanach alakban, 10 iv terjedelemben fog megjelenni. Ára kötvé 1 frt 20 kr. lesz.

— **Magyar Szemle.** A katolikus irányú szépirodalmi lapok e legkíválóbbikának vasárnapi száma gazdag tartalommal jelent meg. Tartalma: Milleniumi gondolatok. — Jellemzettség a szinműben. — A mikor még ifju voltam! — Az új gymnasium. — Női harpagon. — Sohasé kutasd! — Rákóczy Eperjosen. — Egy vándor színész emlékirataiból. — Kettős csillag (folyt). — Bajor paraszt színház stb. — Vegyesek. — Ajánljuk e magas színvonalon álló lapot t. olvasóink figyelmébe. Előfizetési ára egész évre 6 frt. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VI. Uj-utca 14.

— **Az „Uj Idők.** Hereeg Ferenc lapjának 47. száma a következő tartalommal jelent meg: A harmadik emeleten, költemény Móra Istvántól. — Barnabás története, elbeszélés Rákosi Viktortól. — Megy a gólya, költemény Beöthy Lászlótól Neogrady Antal hasonéimű képezés. — Harmadik eszengetés, jelenet, írta: Tábori Róbert. — Blaháné szülőháza, Lőrincy Györgytől. — Szent Péter esernője, Mikszáth Kálmántól. — Billróth a zenéről. — Az új miniszter, írta: Mikszáth Kálmán. — Vasaripás ezredek. — Számos aktuális apróság és rajz. A kiadóhivatal bárkinke kívánatra ingyen küld mutatványszámot.

— **A Szalay-Baróti-féle Magyar Nemzet Történetéből** a Wodianer cég e nagy díszmű millenárius kiadványából, a szokott pontossággal megjelent a 26-ik füzet, mely I. Ulászló uralkodását és Hunyady János kormányzóságát tárgyalja. Mindkét fejezet az elhunyt Szalay József tollából eredt, de Baróti Lajos megtette rajtuk mindama változtatásokat és bővítéseket, melyeket az újabb történeti kutatások magukkal hoztak. A füzet illusztráció részének élén egy gyönyörű kettős műlap áll, mely pompás, színes lenyomatban mutatja Váner Sándor híres festményét: Mátyás király legyőzi Holubárt. A reprodukció valóban művészi értékű és bármily külföldi munkában is méltán csodálatot keltené. A szövegbe nyomott illusztrációk is egytől-egyig érdekesek. Ott van pl. Erzsébet királyné arcképe, a bécsi udv. muzeum egy VI. századbeli festménye nyomán ott van a várnai csatátér és egy Várna melletti török szent sír, melyet a füzet Wagenheim B. várnai német alkonzul eredeti felvétele után közöl, ott van a várnai csata tervrajza. III. Frigyes császár egy medallion-képe, számos érem stb. Így ez a füzet is minden tekintetben kielégíti a nagy munkához kötött várakozásokat. A Szalay-Baróti-féle történet füzetekint 30 kr-ral kapható a Lampel R. (Wodianer F. és fia) könyvkiadó cégnél Budapest, Andrassy-ut 21., a mely igen jótányosan szállítja a műhöz készült remek kivitelű bekötési táblákat is. A füzet képei a következők: I. Ulászló király arany pénze. Cesarini Julián emlékérmé és aláírása. I. Ulászló pecsétje. I. Ulászló aláírása. A várnai csatátér (eredeti fényképről). I. Ulászló ezüstpénze. Ezüst-péncz a kormány szünet idejéből. III. Frigyes császár.

Közgazdaság.

Értéktőzsdéi heti szemle.

Lustig Miksa budapesti bankcég hetijelentése a „Fejérmezei Napló“ számára.

Budapest, november 8.

A börzeczápák hadjárata indultak ki és felfaltak egy esomó apróbb halat, tönkretettek ezer egzisztenciát.

A múlt héten jelzett lanya irányzat, a teljes derouba csapott át, a tulspekuláció — nem nálunk, hanem Párisban, Londonban és Bécsben — elnyomta az önerőket és tulságig megfeszítette a hausse hurjait és . . . a spekuláció nem bírta el a terheket, a hur elszakadt és elvesztett vele minden bizalom. S ennek tulajdonítható, hogy most, a midőn az első zivatarokon túl vagyunk, a spekuláció még mindig magánkivül van, mindentől megijed s nem képes cselekvési szabadságát használni.

A veszedelem ölműsulyal zuhant a tőzsdére, a tőzsdé igzatott, érzékeny, a higgadságot a hevülékenység váltotta fel. Ilyen állapotban hozta Konstantinápolyból a legkomolyabb pénzügyi válság híreit a táviró. Minden jel arra vall azonban, hogy a válság a legnagyobb törökországi bank: a Banque Ottomane válsága és nem egyéb. Ez a bank, a mely nagyszabású vállalatai révén európai nivóra emelkedett, egyetlen segédforrása a török birodalomnak. Ez a bank volt is mindenkoron az, a mely ugy a kereskedelmi, mint a spekulatív hitel alapját képezte.

A bank közel 60 millió frtra rugó alap és egyéb tőköt oly forrásokba fektették, a melyek egyenesen kizárták azt, hogy a bank a kereskedelmi hitel ellátója is lehessen. Mikor már mindenfelé erősen angazsálta magát a bank, akkor lépett fel a francia és angol tőzsdéken a Barnatö- és Robinzon-láz. Sir Edgar Vincent ezt az alkalmat vélte felhasználhatni arra, hogy a bankot új életre keltse. Társulatát óriási összegekig angazsálta aranybányászvényekben, a rohamosan bekövetkezett deroute azonban megromtotta e számításokat. Az ezáltal beállott pénzügyi válság súlyos következményeket vont volna maga után, ha a londoni és párisi bankok idejekorán el nem látják az Ottomán bankot aranykészlettel, elannyira, hogy a bankhoz tudólu közönség papírpénzét arannyal beváltani képes volt.

A belföldi pénzpiac helyzete az utimó óta változatlan.

A budapesti tőzsdé — teljesen — derout hatása alatt állott, de az itteni tőzsdét nagy veszteség nem érte. Nem érte pedig azért, mert a hausse angagemet igen csekély volt, sőt a budapesti tőzsdén határozott s nem megvetendő számú contremin fejlődött, a mely ugyan fokozta az első esőkkenést, de tekintettel időközben beállott nyereségére, a fedezések által sokat megmentett.

Az árfolyamok a következő variációit mutatják:

	Nov. 1.	Nov. 5.	Nov. 8.
Magyar aranyjárdék . . .	120.60	120.75	121.60
„ korona „ részv.	99.—	99.80	99.90
„ hitelbank részv.	471.—	466.—	462.50
„ jelzálog „	284.50	—	—
„ leszámítoló „	305.50	303.25	300.—
Villamos vasut „	317.—	316.—	316.—
Rimamurányi „	279.—	—	—
Oszttrák hitel részv.	392.40	386.75	383.26
Oszttrák államvasut „	387.—	388.—	379.75
Déli vasut „	108.50	108.50	107.75

A szombati börze Bécsben és Bpsten egyaránt a leghajmeresztőbb árhullámszókat mutatta fel. A budapesti börzén az oszttrák hitelrészvény 34 frttal esett, a magyar hitel 38 frttal darabonként.

Az oszttrák magyar államvasut 395 frttól 365 frtra, tehát 39 frttal esett. A déli vasut 112 frttól 98.50 frtra, tehát 13.50 frttal esett. A rimamurányi részvény 284.75 frttól 250 frtra, tehát 34.75 frttal esett. A

leszámítolóbank 310 frttól 270 frtra, tehát 20 frttal esett. A villamos vasut 325 frttól 290 frtra, tehát 36 frttal esett. Ez a budapesti derout azonban még távol járt a bécsitől, a melyben az áresések tetemes összegekben történtek.

— **A szőlők rekonstrukciója.** A „Börászati Lapok“ szerint a földmivelésügyi miniszteriumban törvényjavaslat készül, mely szerint a filoxera által tönkretett szőlők rekonstrukciója céljából a szőlőtermelők 25 millió forint hitelt kapjanak. A hitelműveletek valószínűleg az agrárbank fogja megkapni s így ennek a banknak a haszna biztosítva van. De nincs biztosítva a szőlők rekonstrukciója, mert a törvényjavaslat nem nyújt garanciát arra, hogy a hitel valóban a kitűzött célra fordítottatik-e s hogy legelső sorban az egészen tönkretett szőlőtermelők részesüljenek a hitelben.

— **Hiteliszővetkezetek országos értekezlete.** Az önállóan működő hiteliszővetkezetek december 8-án országos értekezletet tartanak Budapesten. Ezt az értekezletet szükségessé tette az a körülmény, hogy az igazságügyi miniszterium megbízásából dr. Nagy Ferenc egyetemi tanár által elkészített szövetkezeti törvényjavaslat sok jó tulajdonságai mellett az évtizedek óta működő hiteliszővetkezeteknek további önálló működését lehetetlenné teszi és oly korlátozó határozatokat javasol, a melyek az önzertes és önzetlenül működő férfiakat a szövetkezetek ügyétől elriasztanák és távol tartanák. Az országos hiteliszővetkezetek képviselői október 6-án tartott előértekezletén elhatározták, hogy közös felhívást bocsájtván ki, az összes hazai önállóan működő hiteliszővetkezetek december 8-ára Budapesten tartandó országos értekezletre egybebírvják. Ez az értekezlet hivatra lesz megállapítani a javaslatban előforduló azokat az intézkedéseket, a melyek az összes önállóan működő hiteliszővetkezetekre és különösen a heti betétekre alapult segélyző egyletekre sérelmesek és hogy a szakminiszterekhez fölterjesztendő memorandumban ezeknek a sérelmes rendelkezéseknek a módosítását kérelmezze. Az előkészítő-bizottság arra kéri a hiteliszővetkezeteket, hogy képviselőiket a Budapesten V. Arany János-utca 18. szám alatt levő központi irodában minél előbb jelentsék be.

— **Mezőgazdasági statisztikai öszszeírás** újabb terheket fog róni a községekre. Hiába appellált Feszetics miniszter a hazafiságra, ingyen nem igen vállalkozik az öszszeíró-ügynök nehéz tíz napig tartó munkájára — senki Debrecenben a törvényhatósági öszszeíró-küldöttség és a várost és a külső területet 60—70 kerületre fogja osztani s ugyanannyi öszszeíró-ügynököt alkalmaz. A belső-ségen minden ügynök 2 frt napidíjat kap; a külterületen még ennél is többet. A városi tanács az öszszeírás költségeire 3500 frtot utalványozott.

— **Vetőmagvak.** (Mautner tudósítása.) Vörös lóhere. Az európai kereskedelmi főpiacon a utóbbi napokban személyesen szerzett tapasztalatok és gyűjtött adatok alapján ismételtén arról győződünk meg, hogy a termelésre használt nagy területek következtében nagy a termés. Ellenben a minőség távol sem kielégítő, igazán öregszerű, sőtét, violaszínű magnak folyton nagy kereslete van és aránytalanul magasabb áron lesz fizetve, mint a kereskedelmi áru, mert míg utóbbi 33 frttól kezdve kapható, addig előbbi, vagyis az igazán elsőrendű nagyszemű 45 frtig, sőt ennél magasabb áron is könnyen elhelyezhető. — Lucerna. Múlt hét óta az üzlet alig változott és csakis legelsőrendű mag az, mely érdeket kelt. — Takarmányrépa mag nagyon is bőven lesz kinalva, az árak ennek következtében ismét lejjebb szálltak, de még ezen nyomott árak sem bírták vételkedvet kelteni.

Jegyzéseink nyersáruért 100 kilonkint Budapesten:

Vörös lóhere	35—45 frt
Lucerna	40—50 frt
Baltacim	10—10.50 frt
Tavaszi búkköny	5.75—6.50 frt

Van

utánzott „TOKAJI COGNAC». Ezek ugyan nagyon olcsók, de ép oly rosszak és így még a legkisebb összeget sem érik meg. — Ezen értéktelen utánzatok könnyen felismerhetők, mert

1) nem az egyedüli és csakis Tokajban létező

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL származnak,

2) ezen **TOKAJ VÁROS CZIMEREVEL** nincsenek ellátva:

BEJEGYZETT
AZ ELSŐ TOKAJI

VÉDJF. YE
COGNAC GYÁRNAK

TOKAJRAN.

Valódi csakis

TOKAJI COGNAC
TOKAJ VÁROS CZIMERÉVEL

az
ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL, TOKAJBAN

a mely 1893/94. évben, mint hiteles közjegyzői okirat bizonyítja

■ **725130 liter bort használt fel.** ■

A fenti eredeti Tokaji Cognac kapható:

<i>Ács Albert ur gyógyszerárban,</i>	<i>Kovács Pál</i>	<i>urnád,</i>
<i>Berényi Mór urnád,</i>	<i>Molnár Adolf</i>	<i>"</i>
<i>Deutsch A. F. "</i>	<i>Piský László</i>	<i>"</i>
<i>Desték Adolf "</i>	<i>Róth Bertalan</i>	<i>"</i>
<i>Hoffmann Lajos "</i>	<i>Reitmann Ignác</i>	<i>"</i>
<i>Imrich Viktor ur gyógyszerárban,</i>	<i>Schwarz S.</i>	<i>"</i>
<i>Karl József és Fia uraknál,</i>	<i>Reinütz Lápót</i>	<i>"</i>
<i>Ifj. Tógl Gyula urnád.</i>		

Helyi ügynök: **BERGMANN és FIA cég.**

Vasúti új menetrend.

Érvényes 1895. szeptember hó 16-ától.

Székesfejérvárról Budapest felé:

Reggel 4 ó. 24 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 6 ó. 29 p.
Reggel 6 ó. 15 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkezik 8 ó. 16 p.
Délelőtt 8 ó. 49 p. gyorsvonat indul
Budapestre érkezik 10 ó. 9 p.
Délután 2 ó. 35 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkezik 4 ó. 31 p.
Este 6 ó. 8 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 8 ó. 12 p. este.

Budapestről Székesfejérvár felé:

Reggel 7 ó. 5 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 9 ó. 16 p.
Délbe 2 ó. 25 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 4 ó. 27 p.
Délután 5 ó. 25 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 7 ó. 39 p.
Este 7 ó. 45 p. gyorsvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 9 ó. 10 p.
Este 9 ó. 25 p. indul
Székesfejérvárra érkezik 11 ó. 33 p. éjjel.
Kelenföldről Győr felé reggel 8 ó. 40 p.
Kelenföldről Pécs felé reggel 8 ó. 30 p.

Székesfejérvárról Uj-Szöny felé:

Délelőtt 10 ó. teherv. szem. száll. indul
Uj-Szönyre érkezik 2 ó. 46 p.
Este 9 ó. 32 p. személyvonat indul
Uj-Szönybe érkezik 12 ó. 41 p. éjjel.

Uj-Szönyből Székesfejérvár felé:

Reggel 3 ó. 41 p. teherv. szem. száll. indul
Székesfejérvárra érkezik 8 ó. 22 p.
Délelőtt 11 ó. 27 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 2 ó. 26 p. d. u.

Székesfejérvárról Nagy-Kanizsa felé:

Délelőtt 9 ó. 26 p. személyvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 1 ó. 39 p. d. u.
Délután 4 ó. 33 p. vegyesvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 8 ó. 44 p.
Este 9 ó. 17 p. gyorsvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 12 ó. 10 p.
Éjjel 11 ó. 43 p. indul
Nagy-Kanizsára érkezik 3 ó. 52 p. reggel.

Nagy-Kanizsáról Székesfejérvár felé:

Reggel 5 ó. 47 p. gyorsvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 8 ó. 39 p.
Reggel 10 ó. 0 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 2 ó. 10 p.
Délután 2 ó. 0 p. indul
Székesfejérvárra érkezik 6 ó. este.
Éjjel 12 ó. 15 p. indul
Székesfejérvárra érkezik 4 ó. 16 p. reggel.

Székesfejérvárról Veszprém felé:

Reggel 5 ó. 20 p. vegyesvonat indul
Veszprémbe érkezik 8 ó. 1 p. reggel.
Délután 9 ó. 34 p. személyvonat indul
Veszprémbe érkezik 10 ó. 59 p.
Kis-Czellbe érkezik 1 ó. 17 p.
Délután 1 ó. 35 p. indul
Veszprémbe érkezik 3 ó. 40 p.
Kis-Czellbe érkezik 6 ó. 36 p. este.
Este 9 ó. 27 p. vegyesvonat indul
Veszprémbe érkezik 11 ó. éjjel.

Veszprémből Székesfejérvár felé:

Reggel 4 ó. 19 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 6 ó. 0 p.
Délután 7 ó. 3 p. indul
Székesfejérvárra érkezik 8 ó. 30 p.
Délután 4 ó. 43 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 5 ó. 35 p.

Tőzsdei megbízásokat

jutányosan és lelkiismeretesen eszközöl

Lustig Miksa,
bank és váltóháza Budapestben,
Váci-körút 43.

Megbízható információk.

TELEFON 1070.

ALAPITTATOTT 1885.